

ÎNTÂLNIRI CU PROFESORUL ȘTEFAN MUNTEANU

Într-o zi, prin 1960, am fost anunțați de la decanat că vom avea un profesor nou la disciplina *Istoria limbii române literare* (la *Limbă literară*, cum îi spuneam noi, pe scurt). Locul de desfășurare a cursului era, evident, la subsol, într-una din sălile mai încăpătoare. Din câte mi-aduc aminte, cursul fusese plasat în orele de după masă. A intrat în sală, **punctual**, un domn înalt, elegant, ușor uscățiv, cu o privire limpede, parcă întoarsă totuși în sine, cu gesturi sigure și meticuloase, în sensul bun al cuvântului, ne-a salutat cu sobrietate și, fără obișnuita *captatio benevolentiae*, a început prelegerea inaugurală. Primele cuvinte au reverberat de o anumită emoție, degrabă stăpânită, după care expunerea s-a derulat într-un stil elevat, cu fraze impecabil alcătuite, cu citate din scriitorii români evocați, reproduse cu o adevărată încântare. A fost o laudă a limbii române, a expresivității ei, termen preluat apoi și în titlul cărții premiate de Academia Română, *Stil și expresivitate poetică* (1972). Dedicăția pe care am primit-o pe această carte o citesc și astăzi cu emoție: „Lui Sergiu Drincu, cu cele mai calde sentimente de prietenie și prețuire”. La finalul prelegerii, impulsul general a fost să-l aplaudăm pe noul nostru Profesor. Am intuit însă cu toții că gestul putea fi rău interpretat, cum se obișnuia pe atunci, atât pentru noi, cât mai ales pentru distinsul Profesor. L-am ridicat însă, în sinea noastră, iar apoi în spațiul public, pe pedestalul valoric pe care îl merita.

În anii din urmă, într-o tihnită conversație, Domnul Profesor mi-a mărturisit cât de greu i-a fost să redacteze cursul de *Limbă literară*, care nu figurase până atunci între disciplinele universitare filologice. Astăzi, o spun cu toată convingerea, și nu numai eu, că nu se mai poate preda *Istoria limbii române literare* fără a se începe cu numeroasele contribuții, esențiale, ale Profesorului Ștefan Munteanu.

Am și acum la îndemână *Principiile de stilistică*, apărute la Tipografia Universității din Timișoara, în 1966, cu motto-ul eminescian de pe pagina de gardă: *Unde vei găsi cuvântul / Ce exprimă adevărul?* (Voi divulga cu acest prilej faptul că Profesorul era un mare iubitor de motto-uri.)

Se vorbește de câțiva ani buni despre „Școala de stilistică de la Timișoara”, cu trimitere la unii sau la alții dintre maștrii filologi timișoreni. Nu toată lumea este de acord că o asemenea „școală” chiar ar ființa, dar dacă ea există, atunci tipul de stilistică al reprezentanților ei este, din punctul meu de vedere, cel ce derivă din principiile ce fac substanța operei Profesorului Ștefan Munteanu. Unii fac școală, iar pentru alții școala sunt ei înșiși.

Nu pot trece peste anii de studenție fără a evoca prezența covârșitoare, la facultatea noastră, a Profesorului G. Ivănescu. Domnia Sa venea din Școala ieșeană de lingvistică și aducea cu sine „spiritul critic” specific acestei școli. Împreună cu Profesorul Ștefan Munteanu, care aparținea aceleiași vieți academice ieșene, a introdus pentru studenți și tinerii asistenți o atmosferă de autentică muncă științifică pe care Catedra de limba română și cercetătorii de la Filiala Academiei nu o mai cunoscuseră până atunci.

Viața, cu complicațiile ei imprevizibile, a făcut ca abia după 1990 să am întâlniri mai frecvente cu Domnul Profesor. I-am admirat prezența civică fermă la conferințele *Solidarității Universitare*, mai ales în legătură cu nefericitelor mineriade. Am avut, în ultima perioadă, multe convorbiri, cum am spus, tihnite, în care am reușit să cunosc mai bine și latura „neoficială” a Profesorului. În intimitate, Domnia Sa este de o volubilitate încântătoare, un povestitor desăvârșit, iar aceste convorbiri au sfidat, nu o dată, scurgerea timpului. Am aflat evenimente tulburătoare din viața Domniei Sale, am fost copleșit de amploarea informațiilor din cele mai diverse domenii și de harul scriitoricesc indiscutabil așa cum s-a vădit el cu plenitudine în seria de *Scrisori din Viena/Vindobona*, dar și în cele două ediții din *Pagini de memorial*. Am colaborat la apariția mai multor cărți din domeniul lingvisticii, dar o experiență ideabilă de editor se leagă de pregătirea și tipărirea traducerii din poetul german Rainer Maria

Rilke: *Gedichte. Poeme* (2009), la care a participat activ și Simion Dănilă, pentru care Profesorul avea o prețuire deosebită.

În 18 aprilie 2010, Profesorul Ștefan Munteanu a împlinit 90 de ani. S-au spus cuvinte emoționante despre viața și activitatea sa. Dar cel mai inspirat gest mi s-a părut a fi cel al Doamnei Aurelia Turcu, aș spune devotat discipol al celui omagiat, care a identificat în poezia *Menire* a lui Ion Pillat cea mai cuprinzătoare caracterizare ce i se poate atribui Profesorului Ștefan Munteanu, cuprinsă într-un articol evocator publicat în „*Philologica Banatica*” 2010, nr. 1, pe care l-am reprodus și în volumul de față: *Au spus că-i rece, și n-au bănuț / Ce patimă îi clocotea în vine...*

SERGIU DRINCU

*Fragment din articolul cu
același titlu publicat în
revista „Banat”, 2010. nr.
4.*